Lietas Nr. C31562512
Lietas arhīva Nr. C-1446-14/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2014.gada 24.novembrī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese S.Sondare
ar tiesas sēdes sekretāri K.Atvaru,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu un

konstatēja:

2011.gada 28.februārī AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāle, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1720., 1722., 1756., 1759.panta 1.punktu, 1765., 1943. un 1945.pantu, cēla tiesā prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2009.gada 19.maijā saskaņā ar aizdevuma līgumu Nr.0901358/44ia, AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāle izsniedza atbildētājam aizdevumu 1891,31 LVL apmērā ar procentu likmi 31,13% gadā no aizdevuma summas ar pienākumu atmaksāt aizdevuma summu un procentus aizdevuma līguma maksājuma grafikā noteiktajā kārtībā.

Pamatojoties uz aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 5.3.punktu, atbildētājam ir pienākums par maksājuma atmaksas termiņa un apmēru neievērošanu, maksāt līgumsodu 1% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru kavēto dienu.

Saskaņā ar līguma 4.1. un 4.1.1.punktiem prasītājam ir tiesības vienpusēji atkāpties un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu, ja maksājumu kavējuma dienu skaits kopā ir vismaz 30 dienas.

Tā kā atbildētājs nepildīja savas saistības un maksājuma termiņa nokavējums pārsniedza 30 dienas, prasītājs 2010.gada 30.martā nosūtīja atbildētājam brīdinājumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma un pieprasīja no atbildētāja parāda samaksu septiņu dienu laikā no brīdinājuma nosūtīšanas.

Ņemot vērā, ka atbildētājs neizpildīja savas saistības, prasītājs vērsās Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas zemesgrāmatu nodaļā ar pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Ar zemesgrāmatu nodaļas lēmumu pieteikums atstāts bez izskatīšanas.

Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 5.5.punktu, ja iestājās kāds no aizdevuma līgumā 4.1.punktā minētajiem apstākļiem un aizdevējs izmanto savas tiesības vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma, atbildētājam ir pienākums kopējā parāda samaksas gadījumā maksāt līgumsodu 1% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas daļās par katru samaksas kavējuma dienu līdz parāda pilnīgai atmaksai. Līdz ar to prasītājas ir aprēķinājis līgumsodu par laika periodu no 2010.gada 10.aprīļa līdz 2012.gada 19.decembrim 18`607,77 LVL apmērā, bet vadoties no labas ticības principa ir samazinājis līdz 203,48 LVL.

Ņemot vērā minēto prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. A/ parādu 3807,92 LVL apmērā, kas sastāv no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 1891,31 LVL apmērā, nesamaksātajiem procentiem par laika periodu no 2009.gada 20.maija līdz 2010.gada 29.martam 749,19 LVL, līgumsoda 1142,12 LVL, ar brīdinājuma nosūtīšanu saistītajiem izdevumiem 7,30 LVL un komisijas maksas par aizdevuma noformēšanu 18,00 LVL.

Vienlaicīgi prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas visus tiesāšanās izdevumus un noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību nav sniedzis.

2014.gada 21.novembrī tiesā saņemts AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles iesniegums, lūdzot lietu izskatīt bez prasītāja pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē un norādot, ka atbildētājs pēc prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā nav veicis nevienu maksājumu, līdz ar to prasība tiek uzturēta pilnā apmērā.

Puses uz tiesas sēdi nav ieradušās.
Atbildētājs par neierašanās iemesliem tiesu nav informējis, lai gan par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājam pienācīgi paziņots, Civilprocesa likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, nosūtot pavēsti uz deklarēto dzīves vietu, tādejādi, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā norādītos iemeslus lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, atzīst par iespējamu izskatīt lietu bez pušu piedalīšanās tiesas sēdē un saskaņā ar Civilprocesa likuma 208.[1] pantu taisāms aizmugurisks spriedums.

Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā noskaidrots, ka 2009.gada 19.maijā starp AS "BIGBANK" Latvijas filiāli, kā aizdevēju un /pers. A/, kā aizņēmēju noslēgts Aizdevuma līgums Nr. 0901358/44ia (8. – 11. lietas lapa), saskaņā ar kuru atbildētājs saņēma aizdevumu 1891,31 LVL apmērā, ar samaksas termiņu līdz 08.08.2012.

Atbilstoši Civillikuma 1934.pantam, ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.
Pušu noslēgtā Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1. un 4.1.1.punktā aizdevējam piešķirtas tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu no aizņēmēja, ja aizņēmējs ir nokavējis no līguma izrietošās maksājumu saistības izpildi kopā vismaz par 30 dienām. Savukārt, saskaņā ar līguma 4.2.punktu, aizņēmējam šādā gadījumā ir pienākums nekavējoties samaksāt aizdevējam nesamaksāto līgumsodu, procentus un aizdevuma summu.

No lietas materiāliem izriet, ka atbildētāja savas Aizdevuma līgumā pielīgtās maksājuma saistības nepildīja, lai gan Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1589.pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka aizdevējs 09.04.2010, nosūtot atbildētājam brīdinājumu, tiesīgi atkāpās no pušu noslēgtā līguma, pieprasot aizņēmēju septiņu dienu laikā izpildīt ar līgumu uzņemtās saistības.

Atbilstoši Civillikuma 1838.pantam, samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo. Atbildētājs savas Civilprocesa likumā noteiktās tiesības piedalīties tiesas sēdē nav izmantojis, celto prasību, parāda aprēķinu un aizdevuma saņemšanas faktu nav apstrīdējis, kā arī nav iesniedzis pierādījumus tam, ka savas saistības ar prasītāju būtu nokārtojis un parādu samaksājis.

Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus, faktu, ka atbildētājs ar Līgumu pielīgtās saistības nav izpildījis. Turklāt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasītājas prasījums par neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 1891,31 LVL jeb 2691,09 EUR apmērā piedziņu ir pamatots un apmierināms.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu, procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu. Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu, pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

No Aizdevuma līguma izriet, ka par aizdevuma lietošanu puses pielīgušas 31,13% (procentus) gadā no aizdevuma summas, līdz ar ko tiesa atzīst, ka prasītājas prasījums arī šajā daļā ir pamatots un no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami nesamaksātie procenti par aizdevuma lietošanu 749,19 LVL jeb 1066 EUR apmērā par laika periodu no 2009.gada 20.maija līdz 2010.gada 29.martam.

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka daļēji apmierināms AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāle prasījums daļā par līgumsoda piedziņu.

Civillikuma 1716.pants noteic, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpilda vai neizpildītu pienācīgi.

Saskaņā ar Līguma 5.5.punktu, ja iestājas kāds no līguma 4.1.punktā minētajiem apstākļiem un aizņēmējam ir neizpildītas finansiālas saistības pret aizdevēju, un parāds netiek 7 dienu laikā pēc aizdevēja brīdinājuma saņemšanas atmaksāts, tad aizņēmējas jāmaksā aizdevējam līgumsods 1% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas daļas par katru nākamo šī pienākuma kavējuma dienu [..].

Arī Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 5.3.punktā ir noteikts līgumsods par maksājuma grafikā noteikto atmaksas termiņu neievērošanu 1% apmērā.

Kā izriet no parāda aprēķina (7. lietas lapa), prasītājs aprēķinājis līgumsodu saskaņā ar Līguma 5.5. punktu 20,48 LVL apmērā par laika periodu no 10.04.2010. līdz 19.12.2012. un saskaņā ar Līguma 5.3.punktu 1044,55 LVL apmērā par laika periodu no 08.10.2009. līdz 29.03.2010., samazinot to līdz 938,64 LVL.

Konkrētajā gadījumā starp pusēm pastāv patērētāju tiesiskās attiecības, kuras regulē Patērētāju tiesību aizsardzības likums, kas ir speciālais likums attiecībā pret Civillikuma normām. Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa noteic, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Tāpat, Eiropas Kopienu Padomes 1993.gada 5.aprīļa Direktīvas 93/13/EEK preambulā norādīts, ka preču un pakalpojumu ieguvējiem jābūt aizsargātiem pret pārdevēja vai pakalpojumu sniedzēja pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz iepriekš noformētiem standartlīgumiem. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas ir sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš formulētiem standartlīgumiem (Direktīvas 3.panta 2.punkts). Direktīvas 6.pants dalībvalstīm uzliek pienākumu noteikt, ka netaisnīgi noteikumi patērētājam nav saistoši. Efektīvu patērētāju aizsardzību var nodrošināt tikai tad, ja nacionālā tiesa atzīst, ka tai ir kompetence novērst šāda veida noteikumus pēc savas iniciatīvas.

Kā redzams, šis Līgums ir iepriekš sagatavots standartlīgums, tajā ir ietverti vairāku veidu līgumsodi un atbildētājam nebija iespējams ietekmēt tā saturu.

Savukārt, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktus par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Kā redzams, konkrētajā gadījumā Līguma noteikumu 5.5. un 5.3.punktā pielīgts līgumsods 1% dienā un, ja nokavējums būtu aprēķināts par vienu gadu, tad līgumsods ievērojami pārsniegtu pamatparādu.

Senāta Civillietu departaments 2011.gada 12.janvāra spriedumā, lietā Nr.SKC-25/2011, kur vērtēta līgumsoda apmēra pamatotība, atzinis, ka likumā nevar būt ietverta tāda līgumsoda būtība, ka parādnieks uzņēmies nevis konkrēti izmērāmu „pametumu", bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai.

Tiesa uzskata, ka šādi līguma noteikumi, kas paredz neierobežotu līgumsoda maksimālo apmēru, kas kopsummā var vairākkārtīgi pārsniegt aizdevuma pamatsummu, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu. Arī pats prasītājs līgumā ietvertos nosacījumus par līgumsodu atzīst par neatbilstošiem labas ticības principam, prasības pieteikumā norādot, ka, ievērojot pušu vienlīdzības principu, vienpusēji samazina līgumā nolīgto līgumsoda apmēru.

Turklāt Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.janvāra spriedumā civillietā Nr. SKC – 644/2013 norādījis, ka atkāpjoties no līguma, t.i., nepastāvot līgumam, prasītājam *vairs nepastāv līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem un līgumsodu. Prasītājam bez šaubām ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim [...]. Likumisks (likumā noteikts) līgumsods šādā situācijā Civillikumā nav noteikts*. Tādējādi prasītājs nepamatoti aprēķinājis līgumsodu saskaņā ar noteikumu 6.4.punktu pēc atkāšanās no līguma.

Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta astotajā daļā paredzētas sekas, kas iestājas, ja tiek konstatēti netaisnīgi līguma nosacījumi, un proti, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

Tiesa ieskatā, prasītājam ir tiesības līgumā ietvert līgumodu par saistību pienācīgu nepildīšanu, bet līgumsoda apmēram jābūt samērīgam. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka 2009.gada 19.maija Aizdevuma līguma Nr.0901358/44ia 5.3. un 5.5.punkts, kas nosaka līgumsoda apmēru, ir atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem, tādējādi uz patērētāju nav piemērojami.

Tā kā atbildētājs ir kavējis ar līgumu uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka atbildētājam Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet līgumsods nosakāms saprātīgās robežās, kas konkrētajā gadījumā kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un

samērīguma principus.

Ņemot vērā minēto un interpretējot Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720.pantā ietvertās tiesību normas par līgumsaistību izpildi un līgumsoda samaksu kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenams līgumsods, bet tas nosakāms saprātīgā, t.i., 10 % apmērā no pamatparāda summas, proti, 189,13 LVL jeb 269,11 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, apmierinot prasību, no atbildētāja par labu prasītājam piespriežami tā samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram [..].

Tiesas apmierināto prasījumu apmērs šajā lietā ir 2829,63 LVL jeb 4026,20 EUR, līdz ar to, atbilstoši Civilprocesa likuma 3.pantu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu, no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva par prasību 278,16 LVL jeb 395,79 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi LVL 3,30 jeb EUR 4,70, kopā 281,46 LVL jeb 400,48 EUR.

Tā kā kopējā ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu summa par prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanu atbildētājam un tiesas paziņojumu nosūtīšanu pusēm ir 5,88 EUR, tiesa atzīst, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu daļa, kuru nav sedzis prasītāja veiktais maksājums, t.i. 1,18 EUR apmērā, par labu valstij ir piedzenama no atbildētāja.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, prasītājam atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei, saņemt no atbildētāja likumiskos sešus procentus gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pārrēķins uz *euro* valūtu veikts pamatojoties uz *Euro* ieviešanas kārtības likumu pēc Latvijas Bankas noteiktā lata piesaistes kursa *euro* - 1 EUR = LVL 0,702804.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 42., 92. - 97., 189. - 195., 199. un 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt prasību.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS /Nosaukums A/ Latvijas filiālei, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 2691,09 EUR, nesamaksātos procentus 269,11 EUR apmērā par laika periodu no 2009.gada 20.maija līdz 2010.gada 29.martam, līgumsodu 269,11 EUR un tiesāšanās izdevumus 400,48 EUR, kopā piedzenot 4426,68 (Četri tūkstoši četri simti divdesmit seši *euro*, 68 *centi*).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,18 EUR (Viens *euro*, 18 centi), kas iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, civillieta Nr.C31562512. Dokuments, kas apliecina tiesas izdevumu samaksu iesniedzams tiesas kancelejā.

Noteikt AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāle, tiesības saņemt no /pers. A/ par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) 6% (sešus procentus) gadā no nesamaksātās pamatparāda summas.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasītājs spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 8.decembra, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Atbildētājs nav tiesīgs pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā, bet 20 dienu laikā no aizmugiriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgs iesniegt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese S.Sondare